

(13) Magatartáskultúra	5	(33) Testnevelés és sportkultúra	3
(14) Magyarságkép, nemzeti identitás	21	(34) Matematikai kultúra	13
(15) Magyarságismeret	3	(35) Természettudományos kultúra	18
(16) Munkakultúra és pályaaorientáció	2	(36) Földtudományi és energetikai kult.	0
(17) Művészeti kultúra	50	(37) Földrajzi kultúra	5
(18) Politikai kultúra	0	(38) Kozmológiai kultúra	2
(19) Szabadidős kultúra	5 + 92	(39) Történelmi kultúra	13
(20) Szellemi kultúra	4	(40) Filozófiai kultúra	0
(21) Szervezési kultúra	2	(41) Környezetkultúra	0
(22) Szociológiai kultúra	1	(42) Ökológiai kultúra	5
(23) Tanulási-önművelési kultúra	2	(43) Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása	0
(24) Táj kultúra	6	(44) Erkölcsi és etikai kultúra	0
(24) Tudományos gondolkodás	3	(45) Vallási kultúra	1
(25) Új enciklopédikus műveltség	4	(46) Technikai kultúra	3
(27) Világkultúra	1	(47) A termelés, a fogyasztás, a forgalom kultúrája	0
(28) Anyanyelvi kommunikációs kultúra	14	(48) Gazdálkodási kultúra	4
(30) Informatikai kultúra	4	Osszesen	255+ 92
(31) Embertani (antropológiai) kultúra	2		
(32) Egészségkultúra	2		

A pályázatok elbírálása ugyanolyan módon történt, mint az előző ciklusban.

A támogatásra javasolt pályamunkák szerzőivel néhány kivételtől eltekintve még 1992-ben szerződést kötöttünk.

Az elkészült produktumokat ugyanolyan módon állítatjuk elő, mint az első cikluséit.

OROSZ ZSUZSA

a programiroda alkuratoriumi képviselője

A PSZM Projekt 3. alkuratoriumának tevékenysége

A PSZM Projekt szerepe a gyógypedagógiai munka megújításában

A gyógypedagógia területén a Pedagógus Szakma Megújítása Projekt nagy lendületet adott a gyógypedagógiai tanárok gyakorlatmegújító tudományos munkájának. Az Országos Közoktatási Intézetben működő kislétszámú csoport mellett a Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző főiskola a hazai gyógypedagógiai fejlesztések egyedüli bázisa. Ez a szűk kutatási bázis többnyire az alapvető dokumentumok megírásával és korszerűsítésével van elfoglalva, és nincs elég ereje annak a sokrétű feladatnak a megoldására, amit az igen sokféle gyógypedagógiai intézményben folyó tanítás tartalmának, eljárásainak, pedagógiai eszközeinek megújítása jelent. A projekt pályázatos rendszere valamennyi, gyakorlatban dolgozó gyógypedagógus számára új lehetőséget teremtett arra, hogy gyakorlatfejlesztési elképzeléseinek kidolgozásához és megismertetéséhez anyagi támogatást kapjon.

A gyakorló gyógypedagógusok az ebben a lehetőségben rejlő kihívásra igen nagy aktivitással válaszoltak. Az ismert tudományos kutatók mellett nagyszámú gyakorló szakember nyújtott be pályázatot. Bár a pályázatokban alig akadt olyan, amelyik téves pedagógiai elképzelésekre épült volna, mindegyik pályázatot mégsem lehetett támogatásban részesíteni.

A pályázatok egy részét azért kellett elutasítani, mivel a pályázó az intézmény

működéséhez, vagy működési feltételeinek javításához kért anyagi támogatást. Kétségtelen, hogy a gyógypedagógiai iskolák az országban sok helyen nehezebb működési feltételek mellett dolgoznak, mint más alsófokú intézmények, azonban ezeknek a finanszírozásbeli hiányoknak az enyhítése, vagy megszüntetése *nem a projekt feladata*. Különösen nehéz volt az elutasító döntés megfogalmazása azokban az esetekben, amikor különösen rossz körülmények között dolgozó gyógypedagógiai iskolák, hátrányos helyzetű gyermekcsoportok jobb neveléséhez kértek anyagi támogatást.

A kuratórium *nem tudta támogatni* azokat a pályázatokat sem, amelyekben a pályázók *erősen egyedi, nem terjeszthető, helyi megoldásokat* javasoltak. Az elutasítás ezekben az esetekben *nem jelenti a pedagógiai elképzelések minősítését*. Sok olyan jó megoldás létezhet, amely a helyi körülményeknek megfelel, azonban szélesebb körben már nem alkalmazható.

A pályázatok rövid futamideje miatt nem volt mód új kutatások indítására, a gyakorlatot közvetlenül nem segítő tudományos vizsgálódások támogatására, illetve olyan vállalkozások finanszírozására sem, ahol nem volt garancia arra, hogy a produktum az egyéves támogatási idő végére elkészül.

Az alkuratórium fő célkitűzése az volt, hogy a pályázati támogatásokkal *széles körben terjeszthető pedagógiai dokumentumok* (tantervek vagy tanterv-részletek, tankönyvek, oktatási és korrekciós segédletek, stb.) *szülessenek* és ezáltal a pályázat a gyógypedagógiai gyakorlat általános színvonalának emelését segítse elő.

Az alkuratórium az egyéves pályázati ciklus végén *szakmai konferenciát* rendez, amely értékelni fogja az elkészült munkák színvonalát, és amely remélhetőleg támpontokat nyújt majd ahhoz, hogy a következő pályázati ciklusban a pályázatok kiírása és elbírálása még jobban igazodjon a gyógypedagógia gyakorlat szükségleteihez és a jó elképzelések megvalósításához.

ILLYÉS SÁNDOR
a 3. alkuratórium elnöke

A PSZM Projekt 3. alkuratóriumának 1992. évi működése

A speciális nevelést igénylő gyerekek programjainak fejlesztését célzó pályázatok az eredeti kiírás szerint a Közoktatás Fejlesztési Alaphoz (KFA) érkeztek és a két fejlesztési alap közötti programcsere következtében csak nyár elején kerültek át a PSZM Projekt programirodájához. Az erre a feladatra szerveződött gyógypedagógiai (3. számú) alkuratóriumba olyan kutató-fejlesztő szakembereket hívott meg a kuratórium, akik a különböző fogyatékosági területek ismert személyiségei, és többségükben maguk is gyakorló pedagógusok, intézményvezetők.

Az alkuratórium prioritásait az alábbiakban határozta meg:

*produktum-orientáltság,
országos terjeszthetőség,
interdiszciplinaritás,
modellszerűség.*

Az alkuratórium az első ciklus pályázatai közül mindössze **24** pályázatot támogatott. Ennek okait az előző fejezetben az alkuratórium elnöke ismertette.

Az őszi pályázati kiírásban módunk volt pontosan meghatározni a megpályázandó témaköröket, a pályamunkákkal szemben támasztott tartalmi és formai követelményeket. Ennek következtében nemcsak a pályázatok tematikája gazdagodott, és költségvetés-tervezése lett realisabb, de egy-egy pályázat mellékleteként szinte félkész-kész

produktumok érkeztek. Minden pályázat értékelését egy alkuratóriumi tag és egy (esetenként két) külső bíráló végezte. Összesen 78 neves szakembert kértünk fel lektorként való közreműködésre.

A második pályázati fordulóban igen sok értékes pályázatnak közel 50 %-át támogatta az alkuratórium. Az 1. és 2. ciklus beérkezett és elfogadott pályázatainak tematikus megoszlását az alábbi lista mutatja be:

Témakör	I.ciklus		II.ciklus	
	Beérk.	Elf.	Beérk.	Elf.
	p á l y á z a t o k			
Látássérültek	8	4	8	4
Hallássérültek	11	3	9	4
Mozgássérültek	3	-	3	2
Korai fejlesztés	3	-	5	2
Dyslexia	25	6	8	3
Logopédia	6	-	9	4
Kutatás	1	-	5	3
Főiskolai jegyzet	-	-	5	4
Szülőknek szóló könyv	-	-	3	2
Középsúlyos értelmi fogyatékosok	2	-	9	6
Enyhe értelmi fogyatékosok	18	11	31	14
Értelmi fogyatékos szakképzés	6	-	14	6
Modellkísérletek	2	-	3	-
Halmazottan sérült	5	-	-	-
vegyes	3	-	-	-
Összesen	93	24	112	54

A nyertes pályázókkal 97 produktumra kötött szerződést a programiroda az alábbi műfajokban:

főiskolai jegyzet	tanterv
szöveggyűjtemény	követelményrendszer
kutatási beszámoló	fejlesztő program
könyv szülőknek	módszertani útmutató
pályaválasztási füzet	forgatókönyv
tankönyv	diasorozat
feladatgyűjtemény	számítógépes program
fejlesztő füzet	zenei program
konstruáló játék	

Egyetlen évben közel száz új tanulást-tanítást segítő produktum megjelenése reményeink szerint lendületet adhat az egész gyógypedagógus szakmának, és számottevően megújíthatja a gyógypedagógiai nevelést.

A legnagyobb összegű támogatásokból (összesen kb. 5 millió Ft) elindultak a gyógypedagógiai alaptantervek munkálatai, és februárban az üzletbe kerül első kiadványunk, a dyslexia-prevenciót szolgáló LEXI fejlesztő füzet a nagycsoportos óvodások és kisiskolások számára.

OLÁHNÉ VÁGÓ IRÉN
a programiroda alkuratóriumi képviselője